

การพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สุกัลยา สุเมอ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อีเมล: sukanlaya@go.buu.ac.th

Received: April 27, 2020 Revised: June 5, 2020 Accepted: June 30, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) พัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูปฐมวัย และด้านที่ 2 สมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัย คือ ทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ และ 2) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ หลังเข้าร่วมกิจกรรม CREAM กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) คู่มือการจัดกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) สมุดบันทึกกิจกรรม CREAM และ 3) แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การดำเนินกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นกำหนดกรอบการเรียนรู้ ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.13$)

2. นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม CREAM มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\mu = 3.68$, $\sigma = 0.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูปฐมวัย และสมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัย ด้านความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ และทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารอยู่ในระดับดีเยี่ยม และทักษะความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ CREAM, คุณลักษณะที่พึงประสงค์, การศึกษาศาสตร์

Development of CREAM learning activities to enhance desirable characteristics of pre-service teachers in early childhood education, Faculty of Education, Burapha University

Sukanlaya Sucher

Faculty of Education, Burapha University

E-mail: sukanlaya@go.buu.ac.th

Abstract

This research and development-oriented study aims 1) to develop CREAM learning activities to enhance desirable characteristics of compassion in teaching profession and other necessary skills (i.e., the application of technology for classroom, creative thinking, and collaborations) of pre-service early childhood education (ECE) teachers at the Faculty of Education, Burapha University and 2) to investigate the effects of using the activities on developing desirable characteristics of the pre-service teachers. The participants of the study include 30 first-year ECE pre-service teachers at the Faculty of Education, Burapha University, Thailand. The research instruments consist of 1) a manual of CREAM learning activities to enhance desirable characteristics of ECE pre-service teachers 2) a reflexive journal of CREAM learning activities for users and 3) an assessment form to evaluate desirable characteristics of ECE pre-service teachers. The quantitative analysis of the data collected was conducted by using mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. CREAM learning activities developed to enhance desirable characteristics consisted of four implementation steps: namely determining a learning framework, creating group work, sharing what learned, and evaluating their learning. Evaluated by the experts, the appropriateness of the developed CREAM activities was very high ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.13$).

2. Overall, the ECE pre-service teachers participating in the CREAM learning activities possessed desirable characteristics at a very high level ($\mu = 3.68$, $\sigma = 0.41$). The findings further showed that the aspects of compassion in teaching profession and necessary skills of creative cooperation with stakeholders and skills in application of information technology learning and communication were at a very high level, whereas the aspect of creative thinking was found at a high level.

Keywords : CREAM activities, Desirable characteristics, Early childhood education

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ เดิมการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะเพียงอ่านออกเขียนได้ (Literacy) เท่านั้น แต่สำหรับในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างปฏิบัติ และการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน กล่าวคือ ผู้เรียนจะไม่เป็นเพียงผู้รับ (Passive learning) อีกต่อไป แต่ผู้เรียนต้องฝึกการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีครูเป็น “โค้ช” ที่คอยออกแบบการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลได้ ประการสำคัญ คือ ครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่ต้องแสวงหาความรู้ไปพร้อม ๆ กันกับผู้เรียนในขณะเดียวกัน (นวพร ชลารักษ์, 2558)

วิชาชีพครู จึงเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและเป็นกลไกหลักในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียน ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพครูจะต้องใช้องค์ความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะร่วมกับคุณลักษณะความเป็นครูที่สะท้อนการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู ในการส่งมอบบรมศิษย์ให้เป็นคนดี คนเก่ง และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มที่ ตามความสนใจและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ด้วยวิธีการที่หลากหลายและทันสมัย ซึ่งคุณลักษณะความเป็นครูได้กำหนดไว้ในเกณฑ์การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพของคุรุสภา (ราชกิจจานุเบกษา, 2557) สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรที่คุรุสภาให้การรับรอง เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด โดยการรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรจะพิจารณาจากมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานหลักสูตร 2) มาตรฐานการผลิต และ 3) มาตรฐานบัณฑิต ซึ่งในมาตรฐานการผลิตด้านการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้กำหนดมาตรฐานข้อ 5.4 คือ การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู และมีเกณฑ์การรับรองตามข้อ 2.8 (2) ที่ระบุว่า การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูนั้น จะต้องมีการจัดกิจกรรมตลอดหลักสูตร และ 2.8 (3) มีคู่มือการประเมินผลและสมุดบันทึก หรือระเบียบรายงานผลตามมาตรฐาน นอกจากนี้ มาตรฐานบัณฑิต ด้านการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ความเป็นผู้นำ มีเกณฑ์การรับรองของวิชาชีพครู ในข้อ 1 ระบุว่า นิสิตครูต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูอย่างน้อย 1 กิจกรรมต่อปี และการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องพัฒนาทั้งกระบวนการพัฒนาและเนื้อหาสาระของการพัฒนา ซึ่งจะต้องเริ่มต้นจากสถาบันการผลิตครู จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของนิสิตครู ให้มีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและแนวคิดของการจัดการศึกษา โดยจะต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถใช้ได้ในอนาคต เนื่องจากนิสิตครูนั้นต้องใช้เวลาในการเรียนและฝึกประสบการณ์ทั้งหมด 5 ปี (นิวัดต์ น้อยมณี และกัญญา เอี่ยมพญา, 2560) ดังนั้นการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู จึงต้องให้ความสำคัญและดำเนินการในการพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นครูอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

เนื่องจากกระบวนการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง มีกระบวนการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครูให้กับนิสิต ในหลักสูตรการผลิตครูปฐมวัยมีความแตกต่างกันไป และคุรุสภาไม่ได้กำหนดรูปแบบและแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมคุณลักษณะความเป็นครูให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมดังกล่าว ผู้วิจัย ในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เล็งเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และเพื่อให้บัณฑิตตรวจสอบความรู้สึกลงใจของตนเองที่มีต่อวิชาชีพครูปฐมวัย เพราะ

นอกจากครูปฐมวัยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ปฐมวัยแล้ว ครูต้องมีแรงบันดาลใจ ความรักและความศรัทธาต่อวิชาชีพครูด้วย และต้องตระหนักว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นอาชีพที่สร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ และเป็นคนที่พึงประสงค์ของสังคม ผู้ที่จะอยู่ในวิชาชีพครู จะต้องประกอบวิชาชีพนี้ด้วยความรัก ความศรัทธาและเห็นความสำคัญของวิชาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาชีพครูปฐมวัยที่เป็นครูคนแรกในสถาบันการศึกษาของเด็กนักเรียนที่เป็นอนาคตของชาติ และถ้าครูปฐมวัยทำงานด้วยความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ครูปฐมวัยจะทำงานอย่างมีความสุขและสามารถหล่อหลอมเด็กปฐมวัยให้มีศักยภาพ และพร้อมที่จะเป็นอนาคตของชาติที่ดีสืบต่อไป

ผู้วิจัย จึงได้ศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยด้วยการคัดสรรประเด็นที่เกิดจากการบูรณาการจาก 3 ส่วน ได้แก่ 1) มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 จำนวน 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ความเป็นครู และมาตรฐานที่ 8 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 2) มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และ 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ 12 ประการ ของ Laura (2008) จึงได้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์มาตรฐานที่ 1 ความเป็นครู สาระความรู้ที่ 2 การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู สมรรถนะที่ 4 มีจิตวิญญาณความเป็นครู และด้านที่ 2 สมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัย มี 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ มาตรฐานที่ 8 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สาระความรู้ที่ 2 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สมรรถนะข้อ 1 ประยุกต์ใช้และประเมินสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และสมรรถนะข้อ 2 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร 2) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ได้มาจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ 12 ประการ ของ Laura (2008) ในข้อ 8 การมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21 และ 3) ความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ ได้มาจากการวิเคราะห์มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ข้อที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และข้อที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

ดังนั้น เพื่อให้ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยขึ้น จากหลักการพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ 1) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based learning) มุ่งเน้นให้นิสิตเรียนรู้ตามกรอบผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่มาตรฐานที่คาดหวัง โดยให้เวลานิสิตแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่ง ๆ ให้สำเร็จตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่กำหนด ก่อนที่จะไปสู่ภาระงานต่อไป มีกรอบกิจกรรมและกรอบการประเมินเป็นแนวทางในการเรียนรู้ 2) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้ไตร่ตรองสะท้อนความคิด (Reflective thinking) เน้นให้นิสิตไตร่ตรองสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม จากการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนมากับการปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ต่อยอดสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตามมุมมองของผู้ปฏิบัติ 3) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน (Experience-based learning) มุ่งเน้นให้นิสิตเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active learning) ได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม มีส่วนร่วมในการเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้

กระตือรือร้น และ 4) หลักการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) เพื่อให้นิสิตได้สังเกตและซึมซับความเป็นครูปฐมวัยจากครูต้นแบบ

จากหลักการและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเชื่อมั่นว่า นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่เข้าร่วมกิจกรรม CREAM จะได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูปฐมวัย และมีสมรรถนะที่จำเป็นตามมาตรฐานวิชาชีพของครูสภาพอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หลังเข้าร่วมกิจกรรม CREAM

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นนิสิตใหม่ที่เพิ่งก้าวเข้าสู่วิชาชีพครูปฐมวัย จึงมีความเหมาะสมต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเพื่อให้นิสิตได้ตรวจสอบความรู้สึกร่างกายของตนเองที่มีต่อวิชาชีพครูปฐมวัย

ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

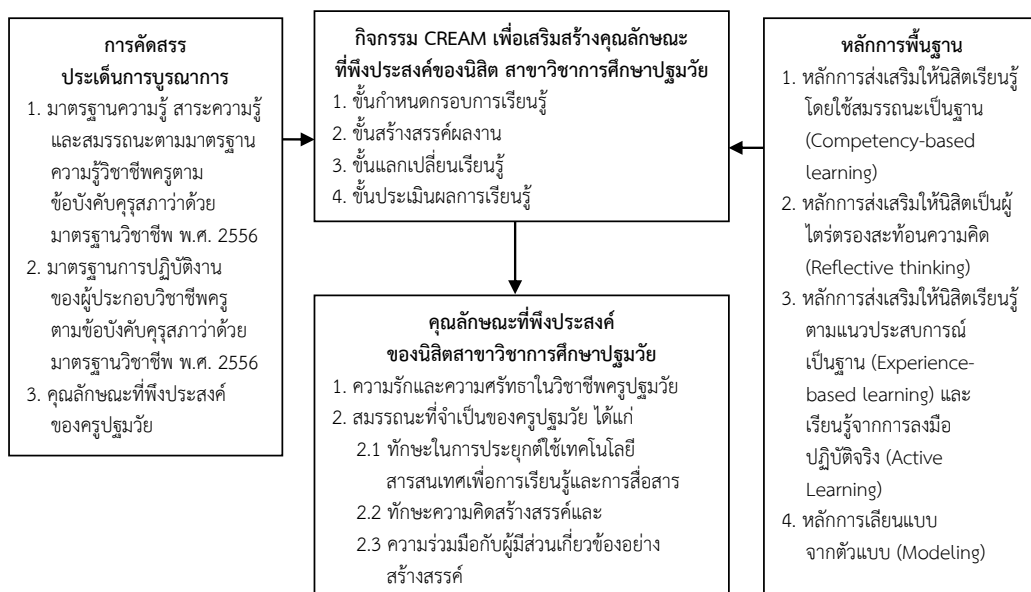
ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่เกิดจากการนำหลักการพื้นฐาน 4 ประการ มาบูรณาการ ได้แก่ 1) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based learning) 2) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้ไตร่ตรองสะท้อนความคิด (Reflective thinking) 3) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน (Experience-based learning) และเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active learning) และ 4) หลักการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling)

ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ 1) ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูปฐมวัย 2) สมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัย ได้แก่ ทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะออกแบบและพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1. คัดสรรประเด็นที่เกิดจากการบูรณาการจาก 3 ส่วน ได้แก่ 1) มาตรฐานความรู้ สาระความรู้ และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 จำนวน 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ความเป็นครู และมาตรฐานที่ 8 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 2) มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และ 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ 12 ประการ ของ Laura (2008)

2. ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นหลักการพื้นฐานของกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 1) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based learning) 2) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้ไตร่ตรองสะท้อนความคิด (Reflective thinking) 3) หลักการส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน (Experience-based learning) ที่มุ่งเน้นให้นิสิตเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active learning) และ 4) หลักการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) และจากการสังเคราะห์หลักการพื้นฐานของการพัฒนากิจกรรม CREAM ทั้ง 4 ประการ ดังกล่าว จึงทำให้ได้กระบวนการจัดกิจกรรม

ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นกำหนดกรอบการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นตอนที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

3. สร้างแบบร่างกิจกรรม CREAM ประกอบด้วย 1) คู่มือการจัดกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และสมุดบันทึกกิจกรรม CREAM ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และ 2) แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดที่จำเป็นครบถ้วน

4. นำแบบร่างกิจกรรม CREAM ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม CREAM โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

5. วิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม CREAM ที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ดังนั้น แบบร่างกิจกรรม CREAM มีคุณภาพเหมาะสม

6. ปรับปรุงต้นร่างกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เพื่อหาข้อบกพร่อง เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรม CREAM เสร็จสิ้นแล้ว นิสิตและผู้วิจัยประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต แล้วนำคะแนนที่ได้ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; α) พบว่า แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

7. นำกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ที่ได้ปรับปรุงจนมีความสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 ระยะทดลองใช้กิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นนิสิตใหม่ที่เพิ่งก้าวเข้าสู่วิชาชีพครูปฐมวัย จึงมีความเหมาะสมต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเพื่อให้นิสิตได้ตรวจสอบความรู้สึกรับรู้ของตนเองที่มีต่อวิชาชีพครูปฐมวัย สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 ประกอบด้วย 1) คู่มือการจัดกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมุดบันทึกกิจกรรม CREAM และ 2) แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายประชุมเพื่อร่วมวางแผน เตรียมการและกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ตามรายละเอียดในคู่มือการจัดกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ที่กำหนดไว้ โดยจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ใช้เวลาดำเนินกิจกรรม คือ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

3. ระหว่างดำเนินกิจกรรม CREAM นิสิตปฏิบัติกิจกรรมและสร้างสรรค์ผลงาน พร้อมทั้งบันทึกผลการปฏิบัติลงในสมุดบันทึกกิจกรรม CREAM ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือเมื่อนิสิตต้องการ พร้อมทั้งตรวจผลงาน สังเกตพฤติกรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
4. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรม CREAM เสร็จสิ้นแล้ว นิสิต เพื่อนนิสิตและผู้วิจัย ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตแต่ละคน
5. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มาวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการประเมินกิจกรรม CREAM จากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้เกณฑ์แปลผลระดับความเหมาะสมของกิจกรรม CREAM จากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

จากนั้น วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์แปลผลระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.00 หมายถึง ระดับดีเยี่ยม

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง ระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.50 หมายถึง ระดับปรับปรุง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการพื้นฐาน นำมาสู่การกำหนดนิยามและกระบวนการจัดกิจกรรม CREAM ทั้ง 4 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นกำหนดกรอบการเรียนรู้

ขั้นกำหนดกรอบการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่นิสิตจะได้รับทราบขอบข่ายของกิจกรรม การประเมิน และตระหนักถึงการเรียนรู้ของตนเอง ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจในการเข้าร่วมกิจกรรมให้แก่ นิสิต โดยอาจารย์เตรียมวิธีการและเทคนิคที่เหมาะสม เพื่อสร้างแรงบันดาลใจเกี่ยวกับเป้าหมายของกิจกรรม หลักแต่ละกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ความสนใจ การตระหนักในคุณค่าและความมุ่งมั่นตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นนำไปสู่กิจกรรมชี้แจงขอบข่ายกิจกรรมให้แก่ นิสิต และเปิดโอกาสให้นิสิตวางแผนการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมาย คุณลักษณะและภาระงานที่ต้องปฏิบัติให้สำเร็จตามเกณฑ์การประเมินร่วมกัน จากนั้น จึงเป็นกิจกรรมไตร่ตรองสะท้อนความคิดที่นิสิตแต่ละคนต้องคิดทบทวน พิจารณาประสบการณ์ที่ได้รับ จากขั้นตอนที่ 1 โดยอาจจะให้แนวทางหรือประเด็นในการไตร่ตรองสะท้อนความคิด เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับ ความหมายแห่งการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับแรงบันดาลใจ องค์ความรู้และประสบการณ์เดิม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน

ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน เป็นขั้นตอนที่นิสิตได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ได้เปิดรับประสบการณ์ ตรงที่เป็นรูปธรรม มีส่วนร่วมในการเรียนและได้ประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เพื่อให้เป็นไปตาม แผนการดำเนินงานที่วางไว้ในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งจะเน้นการแสวงหาความรู้ใหม่ หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ ทดลองปฏิบัติในบริบทจริง และเน้นกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้ จะมีกระบวนการไตร่ตรองสะท้อนความคิดที่นิสิตต้องคิดทบทวน พิจารณาประสบการณ์ในการปฏิบัติจริง ที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 2 ครอบคลุมตามประเด็นคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อสรุป เกี่ยวกับความหมายแห่งการเรียนรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดขึ้นในขั้นตอนที่ 2 นี้ จะประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมพัฒนาสื่อครูปฐมวัยต้นแบบ (กิจกรรมกลุ่ม) 2) กิจกรรมการเรียนรู้จากครูคนดี (กิจกรรมเดี่ยว) และ 3) กิจกรรมครูดีที่ฉันจะเป็น (กิจกรรมเดี่ยว)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่จะจัดให้นิสิตได้นำผลการเรียนรู้ ทั้งองค์ความรู้และประสบการณ์ ของตนเอง ไปสู่การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันแก่เพื่อนนิสิต ขณะเดียวกัน ก็ได้รับประโยชน์จากการแลกเปลี่ยน ซึ่งกันและกัน เป็นการขยายความรู้และประสบการณ์ของตนให้กว้างขึ้น ในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ ครูปฐมวัย โดยเลือกใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ จะมีกระบวนการไตร่ตรองสะท้อนความคิด ที่นิสิต จะต้องคิดทบทวนประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 3 เพื่อขยายข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายแห่งการเรียนรู้ ที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 2 ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่นิสิตรวบรวมผลงาน ชิ้นงาน หลักฐานการเรียนรู้ และบันทึก การไตร่ตรองสะท้อนความคิดจากขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 3 จากนั้น จึงนำมาสรุปผลการเรียนรู้ของแต่ละ กิจกรรม จัดระบบลงในแฟ้มสะสมผลงาน จากนั้นนิสิตประเมินตนเอง โดยมีอาจารย์ เพื่อนนิสิต หรือผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ร่วมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) 360 องศา และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด

ทั้งนี้ ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรม CREAM โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน พบว่า ความเหมาะสมของกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$) ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ สารสำคัญ การวัดและการประเมินผล เกณฑ์การตรวจชิ้นงานวิดิทัศน์ครูปฐมวัยต้นแบบของชุมชน และ รายละเอียดการประเมินผล ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยข้อ 1 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
1. ชื่อกิจกรรม	4.50	0.50	มากที่สุด
2. กลุ่มเป้าหมาย	4.40	0.66	มาก
3. ระยะเวลา	4.60	0.49	มากที่สุด
4. ผู้รับผิดชอบ	4.30	0.46	มาก
5. สำคัญ	4.30	0.64	มาก
6. วัตถุประสงค์	4.50	0.50	มากที่สุด
7. เป้าหมาย/ คุณลักษณะ	4.60	0.49	มากที่สุด
8. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
8.1 ขึ้นกำหนดกรอบการเรียนรู้	4.70	0.46	มากที่สุด
8.2 ขึ้นสร้างสรรค์ผลงาน	4.60	0.66	มากที่สุด
8.3 ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.50	0.67	มากที่สุด
8.4 ขึ้นประเมินผลการเรียนรู้	4.50	0.50	มากที่สุด
9. สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้/ อุปกรณ์	4.70	0.46	มากที่สุด
10. การวัดและการประเมินผล	4.40	0.49	มาก
11. ภาคผนวก			
11.1 แนวข้อคำถามในการสัมภาษณ์ครูปฐมวัยต้นแบบ	4.70	0.46	มากที่สุด
11.2 เกณฑ์การตรวจชิ้นงานวิดิทัศน์ครูปฐมวัยต้นแบบ			มาก
ของชุมชน	4.40	0.49	
11.3 แบบบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้	4.70	0.64	มากที่สุด
11.4 แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชา			มากที่สุด
การศึกษาปฐมวัย	4.50	0.50	
15. รายละเอียดการประเมินผล	4.40	0.49	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.52	0.13	มากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หลังเข้าร่วมกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผลการทดลองใช้กิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากการนำกิจกรรม CREAM ไปทดลองใช้กับนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ จึงนำคะแนนที่ได้จากการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตภายหลังจากการจัดกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่า นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม CREAM มีคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\mu = 3.68$) โดยมีค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน คือ ด้านความร่วมมือกับผู้อื่นส่วนเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ ด้านความรักและความ

ศรัทธาในวิชาชีพครูปฐมวัย และมีทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\mu = 3.93$, $\mu = 3.83$ และ $\mu = 3.65$ ตามลำดับ) และมีทักษะความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 3.31$) จึงสรุปได้ว่า กิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างให้นิสิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตการศึกษาปฐมวัย หลังเข้าร่วมกิจกรรม CREAM

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	μ	σ	ระดับคุณลักษณะ
1. ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูปฐมวัย	3.83	0.29	ดีเยี่ยม
2. ทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร	3.65	0.43	ดีเยี่ยม
3. ทักษะความคิดสร้างสรรค์	3.31	0.38	ดีมาก
4. ความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์	3.93	0.19	ดีเยี่ยม
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.68	0.41	ดีเยี่ยม

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

การประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.13$) ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมอย่างละเอียดและดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการสังเคราะห์หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นหลักการของกิจกรรม และกระบวนการพัฒนากิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และเหมาะสมตามวัยของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1 เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นนิสิตใหม่ที่เพิ่งก้าวเข้าสู่วิชาชีพครูปฐมวัย จึงยังมีความแตกต่างระหว่างบุคคลที่หลากหลาย

จากนั้น ผู้วิจัยจึงคัดสรรประเด็นบูรณาการเพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม CREAM รวมทั้งแนวทางการประเมินผลของกิจกรรม และนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของกิจกรรม จนนำไปสู่การพัฒนาแบบร่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมแล้วจึงนำไปทดลองนำร่องเพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับ กลุขมันต์ วัฒนาณรงค์ (2554) ที่กล่าวว่า การจัดเตรียมการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียน มีคำสั่งหรือการมอบหมายงานเพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้กับนักเรียน และการสอนของผู้สอนเป็นเนื้อหาสาระที่ถูกออกแบบให้อยู่ในรูปของสื่อการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งกำหนดไว้ให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และจากการทดลองเป็นต้น และส่วนที่เป็น “ผลลัพธ์” ของการเรียน โดยวัดจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนด้วยชุดการสอน และยังสอดคล้องกับ ปาริฉัตร ภูทอง และนันทน์ เรืองฤทธิ์ (2559) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมย่อย

ที่หลากหลาย จะช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมหลายอย่างยืดหยุ่น และตอบสนองการพัฒนาศักยภาพทุกด้านของผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง และผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นผู้จัดการ หรือผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ (วิลลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2544)

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหลังเข้าร่วมกิจกรรม CREAM

ผลที่เกิดขึ้นภายหลังการจัดกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\mu = 3.68$, $\sigma = 0.41$) เนื่องจากกิจกรรม CREAM เป็นกิจกรรมที่พัฒนาบนหลักการพื้นฐานที่เหมาะสม 4 หลักการ คือ 1) หลักการส่งเสริมให้เรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based learning) ที่มุ่งเน้นให้นิสิตเรียนรู้ตามกรอบผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่มาตรฐานที่คาดหวัง สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) และประมวล วิชา (2557) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบสมรรถนะเป็นฐาน คือ วิธีการสอนและการเรียนรู้ที่ใช้การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะที่เป็นรูปธรรม มากกว่าการเรียนรู้เชิงนามธรรม ซึ่งสมรรถนะ หมายถึง กลุ่มของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Characteristic) ของบุคคลที่จำเป็นต้องมี เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง ต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในผู้เรียนอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในเชิงคุณภาพ คือ การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน จนถึงการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นไป ตลอดจนความตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตและพัฒนาบัณฑิตครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมรรถนะด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูในสถานศึกษา

2) หลักการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ไตร่ตรอง สะท้อนความคิดจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Reflective thinking) จากการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนมากับการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ตามมุมมองของตนเอง สอดคล้องกับ ศึกษา เรื่องดำ (2561) เสนอว่า ปัจจัยในการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 6 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล 2) การสะท้อนคิดอย่างจริงจัง 3) สนทริยะสนทนา 4) มุมมองและวิธีการที่ครบถ้วน 5) การให้ความสำคัญกับบริบท และ 6) ความสัมพันธ์ที่อยู่บนฐานของความจริงใจ ซึ่งแนวทางนี้ มีแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative education) การเรียนรู้จากฐานใจที่ส่งผลต่อร่างกายและสมอง จะช่วยควบคุมความคิดและขยายการรับรู้ การทำให้จิตใจสงบและเสริมสร้างความสนใจ ความเข้าใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นวิธีการเรียนรู้ผ่านความเข้าใจอย่างตระหนักรู้โดยตรง แทนการใช้เหตุผลทางปัญญา หรืออาจกล่าวได้ว่าการไตร่ตรองสามารถมองว่าเป็น “อีกวิธีหนึ่งในการรู้” ช่วยให้ผู้บุคคลเชื่อมต่อกับปัญญาภายในของตนเอง และสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ทั้งนี้ “การรู้” ก็ยังสนับสนุนวิธีการเรียนรู้ที่มีเหตุผลเชิงประจักษ์ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ประสาทวิทยา พัฒนาการและการศึกษาพฤติกรรมได้ แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติที่ครุ่นคิดอย่างมีสติ มีผลต่อความสามารถ ความสนใจ ความตระหนัก การควบคุมตนเองและสุขภาพจิต ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3) หลักการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน (Experience-based learning) และเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active learning) มุ่งเน้นให้นิสิตได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมมีส่วนร่วมในการเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2545)

ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ หมายถึง การดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้อีก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียนย้อนไปสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกัน จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอด หรือสมมติฐานต่าง ๆ ในเรื่องที่เรียนรู้ และประสบการณ์เป็นแหล่งที่มาของการเรียนรู้ และเป็นพื้นฐานสำคัญของการเกิดความคิด ความรู้ และการกระทำต่าง ๆ การเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ (Johnson & Johnson, 1999) สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ที่ชัดเจนและมีความหมายต่อตนเอง เนื่องจากการเรียนรู้ที่เริ่มจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม จึงสามารถนำไปสู่การเรียนรู้เชิงนามธรรม อันจะส่งผลต่อการคิด การปฏิบัติ หรือการกระทำใหม่ ๆ ต่อไป การที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายต่อตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกผูกพัน ความต้องการและความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงควรเน้นการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ด้วยวิธีการแก้ปัญหา ผู้เรียนต้องรู้จักวิธีการแก้ปัญหาด้วยการลงมือกระทำ ลงมือวางแผนเพื่อหาประสบการณ์อันเกิดจากการแก้ปัญหา นั้น ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ (Learning by doing)

4) หลักการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) เพื่อให้จินตนาการได้สังเกตและซึมซับความเป็นครูปฐมวัย จากครูต้นแบบ สอดคล้องกับ สุกัลยา สุขเมธ (2554) ที่สรุปไว้ว่า การเลียนแบบจากตัวแบบ มี 2 ประเภท คือ ตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง และตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ กระบวนการสำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตมี 4 กระบวนการ คือ กระบวนการความสนใจ กระบวนการจดจำ กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ และกระบวนการจูงใจ จากทฤษฎีนี้ ทำให้เชื่อว่า การเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นวิธีที่สำคัญต่อการได้มาซึ่งข้อมูลและทักษะต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่ง และสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2550) กล่าวว่า หน้าทีของตัวแบบ มี 3 ประการคือ 1) ตัวแบบทำหน้าที่ในการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น 2) ตัวแบบทำหน้าที่ในการยับยั้ง หรือควบคุมการเกิดขึ้นของพฤติกรรม เมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับผลจากการแสดงพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจ บุคคลที่สังเกตตัวแบบ มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ และ 3) ตัวแบบทำหน้าที่ช่วยให้พฤติกรรมที่เคยเรียนรู้มาแล้วได้มีโอกาสแสดงออก โดยตัวแบบจะทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ออกมา

ดังนั้น กิจกรรม CREAM จึงเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 1) ด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู และ 2) ด้านสมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัย 3 ข้อ คือ 2.1) ทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร 2.2) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และ 2.3) ความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะ/ หน่วยงาน หรือกลุ่มวิชาชีพครูที่รับผิดชอบในการผลิตนิสิตครู สามารถนำกิจกรรม CREAM ไปใช้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะที่จำเป็นของครูปฐมวัยต่อไปได้
2. ผู้ที่จะนำกิจกรรม CREAM ไปใช้ควรศึกษาขั้นตอนการทำกิจกรรม CREAM ทั้ง 4 ขั้นตอนอย่างเข้าใจ โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน เนื่องจากมีกิจกรรมย่อย 3 กิจกรรม ที่ต้องใช้ระยะเวลาใน

การทำกิจกรรมมากกว่าขั้นตอนอื่น ๆ ดังนั้น ควรทำความเข้าใจ และกำหนดระยะเวลาการทำงานร่วมกัน กับนิสิตตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นกำหนดกรอบการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นิสิตได้มีระยะเวลาที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์ ผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยติดตามประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภายหลังจาก สิ้นสุดการจัดกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในปีการศึกษาต่อไปอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีงานวิจัยในรูปแบบโครงการย่อย หรือจัดฝึกอบรมให้กับครูปฐมวัยที่สนใจในกิจกรรม CREAM เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย เพื่อนำไปต่อยอดสู่ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง
3. สามารถนำกิจกรรม CREAM ไปปรับใช้ในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูใน สาขาการศึกษาอื่น ๆ ได้ ด้วยการปรับตัวต้นแบบให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสาขาวิชาชีพครู

เอกสารอ้างอิง

- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2554). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผลิตตำราเรียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทิตนา แฉมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวพร ชลารักษ์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 9(1), 64-71.
- นิวัตต์ น้อยมณี และกัญญา เอี่ยมพญา. (2560). *จิตวิญญาณครู*. นนทบุรี: 21 เซ็นจูรี.
- ประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ. (2557, 14 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 156 ง. หน้า 16-19.
- ประเวศ วะสี. (2557). *อภิวัฒน์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคม แห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- ปาริฉัตร ภูทอง และน้ำมนต์ เรื่องฤทธิ์. (2559). การพัฒนาชุดการสอนสำหรับครูโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบ 4MAT เรื่อง โครงสร้างและหน้าที่ของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียน พัฒนาทำจัน. *วารสารวิชาการ ฉบับภาษาไทย มนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัย ศิลปากร*, 9(3), 573-587.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). *การพัฒนาการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศึกษา เรื่องดำ. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง และการ วิจัยเป็นฐานที่มีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและการพัฒนาสมรรถนะการสอนของนักศึกษา ครุสาขาวิชาภาษาไทย. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 10(พิเศษ), 15-25.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาค. (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545-2559)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.